

Datum
2025-10-03

Ärendenr
MSB 2025-08485

Ert datum
2025-06-05

Er referens
Ju2025/01154

Enheten för planering (KC-ST-PL)
Carl-Gustaf Erixon
010-240 4435
carl-gustaf.erixon@msb.se

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2025:57 Polisiär beredskap i fred, kris och krig, Ju2025/01154

Sammanfattning

MSB instämmer överlag i utredningens förslag.

Utredningens förslag, däribland om inrättandet av en reservpolis som bemannas genom civilplikt samt formerna för stöd från Försvarmakten, bidrar överlag till ett effektivt användande av samhällets resurser och till en beredskap som sömlöst och proaktivt kan hantera situationer i hela hotskalan.

MSB instämmer i utredningens förslag att det bör genomföras en generell översyn kopplat till samhällets totala behov av skydd och bevakning, bland annat avseende folkrätten. MSB håller inte med om utredningens bedömning om att ett nytt driftvärn inte bör införas utan ser att frågan om en modern variant av driftvärn bör ingå i en sådan översyn.

MSB har även detaljsynpunkter kopplat till ansvar för röjning av oexploderad ammunition, skydd mot drönare, en systemlösning för helikopterresurser, förstärkningsresurser samt ansvar och regelverk kopplat till gränsövervakning.

4.2.3 Arbetsuppgifter i syfte att stödja Försvarmakten

MSB vill betona att ansvarsfördelningen för röjning av oexploderad ammunition och minor, inklusive Polisens respektive kommunal räddningstjänsts ansvar för detta, inte är klarlagd. Dialogen mellan berörda myndigheter bör fortsätta.

6.9. Utredningens bedömningar i fråga om ökade möjligheter att använda annan personal än polismän

MSB delar utredningens bedömning under kapitel 6.9.5 Behov av helhetsbild och samordning om att det bör genomföras en generell översyn av frågan om hur samhällets totala behov av skydd och bevakning ska säkerställas.

MSB instämmer i utredningens bedömning att folkrättsliga frågor inom området skydd och bevakning – frågor som inte har kunnat omhändertas av denna utredning med hänsyn till utredningens direktiv – bör utredas vidare.

MSB anser också att en driftvärnsliknande organisation bör belysas ur fler aspekter än det som görs i kapitel 6.9.4 Det bör inte inrättas någon ny driftvärnsorganisation. Den argumentation som lyfts fram i utredningen till varför ett nytt driftvärnssystem inte skulle vara ändamålsenligt motsäger inte en mer anpassad och modern variant av driftvärn, ett

behov som MSB har lyft i flera redovisningar till regeringen, bl.a. i *Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvar i balans*. En sådan lösning skulle handla om verksamhet med Försvarsmakten, frivilliga försvarsorganisationer och/eller Polismyndigheten i syfte att utbilda anställda vid samhällsviktiga verksamheter till skyddsvakter, beväpna dessa på ändamålsenligt vis och organisera dessa som en del av den egna krigsorganisationen. MSB anser att en modell motsvarande denna är nödvändig och ändamålsenlig, som komplement till möjligheten att skriva avtal med privata säkerhetsföretag eller att få stöd från polis eller försvarsmakt.

7.10 En ny lag om Försvarsmaktens stöd till polisiär verksamhet i särskilda fall

MSB instämmer i att det finns ett behov av att polisen utvecklar en förmåga att vidta åtgärder mot obemannade farkoster och genom ändrad lagstiftning möjliggöra stöd från Försvarsmakten under vissa omständigheter.

MSB vill i detta sammanhang understryka att utvecklingen inom att upptäcka, identifiera och oskadliggöra obemannade farkoster för skydd av samhällsviktig verksamhet är av stor vikt för beredskapsplaneringen i stort. MSB anser att arbetet inom det här området behöver påskyndas, inklusive fördjupad analys kring nödvändiga ändringar i regelverk.

7.12.5 Långsiktig förmåga att tillgodose transportbehov i fred

MSB instämmer i utredningens förslag att sammanställa kravspecifikationer som kan ligga till grund för ett beslut om möjlig gemensam systemlösning för helikopterförmåga. MSB instämmer också i utredningens förslag att i första hand eftersträva en lösning som omfattar samtliga fyra berörda myndigheter, inklusive MSB.

8.6 Utredningens överväganden och förslag om inrättande av en polisiär förstärkningsresurs

MSB delar inte resonemangen om att FFO-frivilliga som förstärkningsresurs inte är en framkomlig väg. MSB anser att FFO-frivilliga kan vara en användbar resurs, framförallt för civila arbetsuppgifter inom polisen såsom stabsassistenter. Argumentet att FFO-frivilliga i stor utsträckning redan är eller skulle vara ianspråktaga i andra verksamheter (exempelvis en framtida hemskyddsorganisation) stämmer bara delvis. Det finns och kommer troligtvis finnas många frivilliga som inte har något frivilligavtal med en annan beredskapsmyndighet, region eller kommun.

Utredningen för resonemang om att studenter på polisutbildningen möjligen kan pliktas in med civilplikt. MSB tror att detta skulle vara ineffektivt eftersom utbildningen är så pass kort och krigsplacering med civilplikt innebär mycket administration både för individen och myndigheten. När polisstudenterna väl har tagit examen ingår de som anställda inom Polisen. Det är dock viktigt att polisstudenter som tar examen, men sedan inte arbetar inom Polisen, blir aktuella för avtal eller krigsplacering med civilplikt efter annan utredning. Detsamma gäller för före detta polisanställda.

9.10 Utredningens överväganden kring ett nytt system

MSB delar bedömningen att nuvarande regelverk om gränsövervakningen i krig m.m. inte längre är ändamålsenligt utan behöver moderniseras. MSB delar också bedömningen att en

särskild organisation med egen ledningsstruktur inte framstår som något ändamålsenligt alternativ och att det nya gränsövervakningssystemet i stället bör bygga vidare på de fredstida strukturerna med en stärkt samverkan mellan berörda myndigheter och en utökad samordning. MSB noterar att Polismyndigheten som föreslås bli samordningsansvarig myndighet ska ha ett övergripande ansvar och leda samverkansarbetet mellan ansvariga myndigheter och verka för att gränskontrollverksamheterna samordnas på ett ändamålsenligt sätt. Samordningsansvaret medför ingen beslutanderätt över övriga myndigheter utan samverkan ska ske inom ramen för respektive myndighets kompetens. MSB vill i detta sammanhang lyfta fram att MSB och den kommande myndigheten för civilt försvar på nationell nivå kommer ha ett övergripande samordningsansvar inom civilt försvar under regeringen. Detta bedöms inte påverka utredningens förslag inklusive författningsförslag.

I detta ärende har generaldirektör Mikael Frisell beslutat. Carl-Gustaf Erixon har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Annika Elmgart, verksamhetschefen Tomas Ahlberg och enhetschefen Anders Eriksson deltagit.

Mikael Frisell

Carl-Gustaf Erixon